

Hat éves a Nyugat Pannon EU-régió

Valóságos szenzáció volt 1998-ban az Euregio West – Nyugat Pannónia megalakulása. *Burgenland* és két nyugat-magyarországi megye (*Győr-Moson-Sopron*, illetve *Vas*) első ízben vágott bele határon átnyúló együttműködésének olyan szervezeti keretek közti alakításába, amely megfelelt az Európai Unió irányelveinek. Már a szándéknyilatkozat aláírása is jelképtértékű volt: Kismartonban, az Esterházy-kastély Haydn-termében összegyűlt közönségnek nemigen kellett bizonygatni az együttműködés létjogosultságát. Ezen a vidéken évszázadosak az összefonódások, s nem csak a kultúrában, amit jól jelzett már maga az ünnepi műsor is: a „ki tudja eldönteni magyar, avagy osztrák?” zeneszerzők műveinek felcsendülése.

Az akkortájt még ügyetlenül, láthatóan csekély rutinnal elnevezett EU-régió – amelyet ma már egységesen Nyugat-Pannon EU-régióként emlegetnek – a határ mindkét oldalán nagy reményeket keltett. *Botos Gábor*, Győr-Moson-Sopron, és *Pusztai Gyula*, Vas megye akkori közgyűlési elnöke elsősorban Burgenland EU-tapasztalatainak átvételére számított. Ausztria ugyanis 1995 óta teljes jogú tagja volt az Uniónak. *Karl Stix*, az osztrák aláíró viszont az akkoriban még ijesztőnek tűnő és nagy félelmeket kiváltó munkaerő áramlás, a fekete munkavállalás keretek közé szorítását remélte. Már ekkor kijelölték az EU-régió fő működési területét: a területrendezést és tervezést, a gazdaságot, az idegenforgalmat, a közbiztonságot, a katasztrófa elhárítást, a humanitárius feladatokat és az oktatást állították a középpontba. E területeken egyébként ekkor már ugyancsak nem volt újnak mondható az együttműködés, hiszen a határnyitás után igen hamar, 1991-ben megalakult a Regionális Tanács. Ennek tapasztalatait az új EU-régió mindenképpen be akarta építeni a napi munkájába. Jobb lehetőség kínálkozott a már beindított projektek összehangolására, no és a finanszírozás is biztatóbbnak tűnt, tekintettel a sokféle brüsszeli támogatás igénybevételeének lehetőségére. Az első tervek között szerepelt egy új határátkelő megnyitása, valamint a szentgotthárdi ipari park tető alá hozása. Kialakították az EU-régió szervezeti felépítését is: egy harmincfős – saját költségvetéssel nem rendelkező – tanács lett az irányító testület.

Az EU-régió létrejötté némi civakodást váltott ki a magyar oldalon: *Zala* megye ugyanis nehezményezte, hogy kimaradt az ígertes formációból. Az alapítók nem kívánták a végtelenségig növelni a tagok számát, de elismerték a zalaiak jogos igényét, s azóta már három magyar megye *Burgenland* partnere.

Ma már kisebb feltűnést kelt a Nyugat-Pannon EU-régió, lévén nem egyedüli jelenség. Igaz, tevékenysége mind a mai napig kissé szürke. Ennek az az oka, hogy amíg Ausztria föderációs berendezkedése miatt Burgenland számos területen önállóságot élvez, a magyarországi közigazgatási határok merevebbek, s sok esetben nehéz megteremteni az igazi partnerséget. A megalakulástól eltelt – meglehetősen rövid – idő előre kevésnek bizonyult az igazi régiós tudat kialakulásáig is. Számos kevésbé látványos területen – a közlekedésben, a szennyvíz-elvezetésben és víztisztításban, a hulladékgazdálkodásban – ugyanakkor több projekt is beindult. Az érintettek mindezt keveslik, s azt hangsúlyozzák, hogy Magyarország EU-csatlakozása új távlatokat nyit. Most már mód van rá, hogy a szervezet eddigi stratégiai tervezési és információs szerepét finanszírozható, kölcsönös megegyezéssel kidolgozott projektek tényleges megvalósításával váltsák fel. A magyarországi megyei közgyűlések elnökei, akik az inkább politikai, diplomáciai szerepkörrel elégedetlenek, pontosan felmérték azt is, milyen feltételeket kell teljesíteni a sikerhez. Az EU-régió munkacsoportjaiba olyan személyeket kell delegálni, akik a helyi és regionális fejlesztések ismeretén túl rendelkeznek a megfelelő képviselői hatáskörrel is. A szervezet elnökségébe jobban be kellene vonni a megyei városok és kistérségek képviselőit. Kulcsfontosságúnak tartják, hogy az EU-régió a korábbinál több szállal kötődjön a helyi és a megyei szervezetekhez.

A Nyugat-Pannon EU-régió sajátossága, hogy a szervezet Ausztria legelmaradottabb és Magyarország legfejlettebb térségét fogja át. A régió teljes területén, 819 településen összesen 1,27 millióan élnek, ebből 277 ezren Burgenlandban. A népsűrűség az osztrák tartományban a legkisebb (négyzetkilométerenként csupán hetven fő), s Győr-Moson-Sopron megyében a legnagyobb (ahol négyzetkilométerenként 106-an élnek).

Az EU-régióban a települések átlaglélekszáma 1560 fő, Zalában a legkisebb (1157 lakos), Győr megyében a legnagyobb (2484 lakos).

Az adatok abból a kiadványból származnak, amelyet a Burgenlandi Tartományi Hivatal statisztikai részlege, valamint a Központi Statisztikai Hivatal három nyugat-dunántúli igazgatósága tavaly októberben immár másodszor adott ki.

Az érdekes összehasonlítás durva különbségeket is leleplez. Kiderül például, hogy Burgenlandban a férfiak születéskor várható élettartama 75, míg a nőké 82 év, ami hat, illetve öt évvel magasabb, mint hazánk nyugat-dunántúli régiójában. Bár a halálozások száma a határ mindkét oldalán meghaladja a születések számát, Burgenlandban mégis kisebb mértékű a népesség fogyása, mint a magyarországi megyékben. Ennek elsősorban a bevándorlás az oka: az EU-régióban a gazdasági fejlettség alapján alakul a betelepülők száma, azaz Burgenlandban a legnagyobb és Zalában a legkisebb.

Az osztrák tartományban közel háromszoros az egy főre jutó GDP a magyar régióhoz képest – 16 400 euro szemben a mi 5 644 eurós mérőszámunkkal –, pedig Burgenland sem éppen élvonalos (13 százalékkal marad el az osztrák átlagtól). A nyugat-dunántúli adat ezzel szemben valamivel jobb a magyarországi átlagnál. A munkanélküliségi ráta viszont jóval magasabb Burgen-

Elisabeth Schwind felvételei

landban. Odaát nyolc-kilenc százalék, míg a határ innenső oldalán csupán öt-hat százalék között mozog.

Látványos a különbség Burgenland és a magyar régió úthálózata között is. A West-Pannon EU-régió első- és másodrendű főútjainak hatvan százaléka az osztrák tartományban talál-

ható. Az ezer lakosra jutó személykocsik száma (568) csaknem kétszer annyi, mint a Nyugat-Dunántúlon (256). A burgenlandi háztartásokban kétszer több számítógép van, és négyszer annyian használnak naponta internetet, mint a magyar megyékben.

Az egészségügy mutatói első látásra számunkra kedvezők, hiszen a három hazai megyében összesen 16 kórház működik, és ezekben majdnem ezer orvos dolgozik. Ugyanez az adat Burgenlandban öt kórház és 400 orvos. Az egészségügyi szolgáltatások színvonalában ugyanakkor már a másik oldalon van az előny, hiszen az osztrák tartományban 100 kórházi ágyra kétszer több orvos jut, mint Nyugat-Dunántúlon.

A térség legjellemzőbb adatait tartalmazó kétnyelvű kiadvány elkészítése 1,5 millió forintba került, három ezer példányban nyomtatták ki, és 1500 forintért árulják. A kötet a 2000-ben megjelent első kiadáshoz képest számos új információval és számsorral bővült. Szerzőinek feltett szándéka, hogy a jövőben is rendszeresen frissítik az adatokat.

Szászi Júlia